

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot.”

Maria met het kind, dat een papegaai vasthoudt: rechts de schenker kanunnik Joris van der Paele met zijn patroonheilige St. Joris. Schilderij van Jan van Eyck uit 1436 (Brugge).

AGENDA 1977

- 15 mei Kringdag Peelland bij Sint Wilibrordus Bakel.
- 22 mei Kringdag Land van Cuyk bij Sint Barbara Ravenstein.
- 22 mei Kringdag Kempenland bij Sint Anna Riethoven.
- 29 mei Kringdag Kwartier van Oirschot bij Sint Catharina Moergestel.
- 5 juni Europees Koningschieten Nijmegen.
- 12 juni Kringdag Maasland bij Sint Joris en Catharina te Gemonde.
- 31 juli Vrij gildefeest bij Sint Antonius Abt Aijen (L.).
- 21 aug. Liefdadigheidsfestijn bij Sint Lambertus Vessem.
- 25 sept. Bundes Koningschieten Paderborn (D.).

VAN DE REDACTIE:

Alle copie voor het volgend nummer dient voor 1 maart bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

In het vervolg zullen geen foto's van overleden gildebreeders in ons blad opgenomen kunnen worden.

De redactie wenst alle lezers een Zalig Kerstfeest.

Hoe moet de Vendelgroet gebracht worden? I

VAANDEL — VENDEL

Deze vraag is gesteld en men bedoelt er allerwaarschijnlijkst de vendelgroet voor de autoriteiten mee.

Het zal dan de groet met het GILDEVAANDEL moeten zijn, of is het de vendelgroet door diverse vendelzwaaiers (of één vendelier) op de gildefeesten?

Beide liggen op een apart vlak, alhoewel het

VRAGENRUBRIEK:

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

brengen van de groet bij de gilden een speciale opdracht en traditie is.

Gaan we uit van het **gildevaandel** (dat immers zelf gegroet dient te worden), dan nemen we aan dat het gilde vanouds slechts één vaandel bezat, dat bij voorkomende gelegenheden naar voren kwam en zich presenteerde als de vertegenwoordiging van het hele gilde.

Als de Koning of Hertog werd ingehuldigd werden de vaandels uitgelegd om hem daarover te laten lopen. Dat was de onderdanigheid en de verschuldigde eerbied die bewezen werd. Bij de intocht van Jezus in Jeruzalem op Palmzondag werden de kleren die men bezat uitgespreid om Hem te verwelkomen en Hem daarover te laten gaan.

De vaandels van de gilden zijn representatief, want de symbolen, voorstellingen van de patroonheiligen, wapens van de stichters of schenkers e.d. staan daarop, evenals dat is bij de vaandels van militaire eenheden, en daarmee mogen we onze gildevaandels enigszins vergelijken: historische doeken met voorrechten. Het gildevaandel is meer dan een stuk stof alleen. Het is een doek van waarde en respect. (Het gildevaandel zal veelal gewijd zijn, vandaar dat men er een hoge waarde aan moet toekennen.

Om aanhankelijkheid, trouw, onderdanigheid en eerbied te tonen wordt het **GILDEVAANDEL** getoond, megedragen en gezwaaid bij gelegenheden voor hen die dat waardig zijn. Dat zijn op de eerste plaats de Overheden van Kerk en Staat en vervolgens de eigen gildekoning, en dan heet het voor de gildebreeders het vaandel te zwaaien voor God Koningin en Vaderland.

Treedt het gilde aan — in vol ornaat — compleet dus om hulde te brengen aan de overheid (pastoor, dominee, burgemeester, Koning of eigen gildekoning) dan zal het hen begroeten en dan is het bij ons zo langzaam tra-

„DE GILDETROM,” driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom,” in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland en Het Land van Cuijk.

Hoofdredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 133993.

Redacteuren: voor de Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040-438521
voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, Hilvarenbeek, tel. 04255-2431
voor Peelland: Alph. M. G. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920-24863
voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166-1516
voor Kempenland: Ir. H. H. Voetman, Baljuwstraat 2, Geldrop, tel. 040-863725
voor Het Land van Cuijk:

Administratie: H. A. J. v. Erve, Rootven 60, Moergestel, tel. 04243 - 1306.

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom, (Girorekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 7,50 per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

ditie geworden dat met het gildevaandel hem de groet wordt gebracht in de vorm van een hernieuwing van de trouwbelofte en de verlening van de verschuldigde eerbied.

Het gilde staat aangetreden voor deze Hoogwaardigheidsbekleders en de vaandrig treedt met het GILDEVAANDEL uit, om traditioneel het Vaandel over hun hoofden te zwaaien, driemaal rechts en driemaal links, waarna hij weer terugtreedt in de groep (in de ban).

Het GILDEVAANDEL hanteren betekent: het dragen, het presenteren en zwaaien, maar als dat laatste niet kan dan zal één der vendelzwaaiers het doen met zijn zwaaiwendel.

Die zwaaiwendels zijn gemaakt in de kleuren en met symbolen versierd gelijk aan het oude gildevaandel; het zijn vervangende vendels en zij begeleiden het gildevaandel, om behendig gezwaaid te kunnen worden.

Doet zo'n vendelier het dan namens het gilde, dan past het: het oude gildevaandel te plaatsen naast of bij de te groeten Overheid. Het wordt dan staande recht op door de vaandrig vastgehouden. Het wordt dan gepresenteerd. Is deze handeling volbracht, dan treedt weer de vendelzwaaiër terug en is het aan de beleefdheid van het gilde over te laten of nog een **VENDELHULDE** wordt gebracht door meerdere vendelzwaaiers tegelijk. Ook dan blijft het gildevaandel naast of bij de te huldigen personen.

Bij het inhalen van een pastoor of burgemeester aan de grens van de parochie of gemeente wordt ook door het gilde aan hen de belofte van trouw afgelegd of hernieuwd door het gildevaandel over het hoofd te zwaaien (driemaal), of als het weer niet kan met het gildevaandel, dan door één vendelier. Ook bij het laatste geval blijft het gildevaandel bij of naast de pastoor of burgemeester. Na de begroeting vraagt het gilde om de pastoor of burgemeester te mogen begeleiden — een vrijgeleide geven — naar de kerk of het gemeentehuis.

Het GILDEVAANDEL is zo voornaam, dat het in de kerk gedurende de H. Mis door de vaandrig steeds wordt vastgehouden, staande en recht op. Hij mag het vaandel niet verlaten en moet zich opstellen aan de evangeliekant.

Hij kan dan zelf uittreden om de groet onder de consecratie — aan God — te brengen en weer terugtreeden naar zijn plaats. Doet een vendelier dat, dan blijft de vaandrig op zijn plaats en neigt dan het vaandel uit eerbied. Dit geschiedt onder een zachte roffel van de tambour(s).

Voor andere personen aan wie eerbetoon wordt gebracht, notabelen, jubilarissen e.d. wordt ook het vaandel gezwaaid namens het gilde.

Dat plaatst de **koning** van het gilde zich naast de persoon (personen), want het gilde doet dat dan voor de **e i g e n** koning tot eer van de betrokkene(n). Het gildevaandel gaat dan weer driemaal rechts en driemaal links over het hoofd (of de hoofden). Zonder gildevaandel, dus dan weer door een zwaaiwendel, behoort het gildevaandel weer naast of bij de betrokken persoon (personen) geplaatst te worden. Treedt de vaandrig of vendelzwaaiër terug, dan kan weer een vendelgroep een vendelgroet te hunner eer brengen. De koning van het gilde en het Gildevaandel blijven echter op hun voorname plaats.

Het gildevaandel wordt op de grond gelegd om traditiegetrouw de nieuw te huldigen Majesteit daarover te laten lopen om Hem (Haar) als Koning(in) in te huldigen.

Ook voor de eigen koning van het gilde, als die het laatste stukje van de vogel bij het koningschieten afschiet, wordt het vaandel gezwaaid, en hij mag, na zich de handen — in onschuld, de koning rein — te hebben gewassen, over het uitgespreide gildevaandel lopen, omdat hij het vaandel niet besmeuren kan. Bij de opening van een gebouw of zaak, bij een onthulling van een gedenkteken of herdenking, kan een gilde worden uitgenodigd. Als dan een vendelhuide (geen groet) „moet” worden gebracht, dan niet vendelen voor-dit-doel, maar voor de autoriteiten die dan zeker wel aanwezig zullen zijn én voor de eigen koning van het gilde, als boven vermeld.

MEN GROET MET HET VAANDEL NIET!

Zij, die het vaandel-protocol niet goed begrijpen, zijn het „presenteren” zo langzaam gaan zien als „neigen” of „groeten.”

In het presenteren zit iets voornaams. Eerlijk gezegd is de groet met het vaandel iets onhistorisch. De gilden met hun GILDEvaandels hebben oorspronkelijk iets militair in zich, want het vertoont de wapens van stichters en afbeeldingen van de patronen en hun symbolen.

Zij zijn representatief en hebben een historische ontwikkeling doorgemaakt en juist daarvoor is het gebruikelijk, dat het Gildevaandel (en de standaard) zélf gegroet wordt, als die gepresenteerd wordt, bij officiële gelegenheden en in de optochten of parades.

(wordt vervolgd)

J. Th. M. Toorians

Gildeakten X

De Onze-Lieve-Vrouwebroederschap te Eindhoven.

Ook deze aflevering gaat weer over Eindhoven. Misschien zal het u verbazen, dat ik in deze reeks een broederschap behandel. Eigenlijk is het niet zo eigenaardig, omdat vele schuttersgilden uit geestelijke broederschappen zijn ontstaan. Bovendien is uit enkele akten gebleken dat de tijdgenoten deze broederschap ook wel eens als gilde beschouwden. Wanneer wordt een broederschap een gilde? Deze vraag is zeer moeilijk te beantwoorden. Misschien is de grootste overgang het schieten als verdediging of als vermaak.

Over de Onze-Lieve-Vrouwebroederschap te Eindhoven is zeer veel te vinden, en er zou nog meer over te schrijven zijn, als zij hun zeer rijk archief niet waren verloren. De akten die we reeds vanaf de 15e eeuw regelmatig tegenkomen zijn echter erg eenzijdig. Het gaat bijna altijd over geldleningen of grondtransacties. Blijkbaar beschikte men over veel geld en bezittingen. De broederschap had een vaste plaats

in de Sint-Catharinakerk en wel op het Onze-Lieve-Vrouwenkoor. Blijkbaar was dit hun eigendom, want na de brand in 1553 moest de broederschap zelf zorgen voor de reparatie van het koor. 1)

Uit de namen van de functionarissen van deze broederschap mogen we opmaken dat het een elitevereniging was. De functionarissen droegen meestal de titel van provisor of rentmeester. Over het algemeen wordt aangenomen, dat het hier niet over een gilde gaat vanwege de diverse verschillen. De broederschap heeft niet de ontwikkeling doorgemaakt zoals vele andere broederscapen naar een schuttersgilde. Men kent bijvoorbeeld niet het schieten op de Papegaai, dat toch een middeleeuws gebruik was, men kende (dus) ook geen Koning, wel kende men teerdagen. Toch heeft men de broederschap enige tijd als een gilde beschouwd.

Dit blijkt onder andere uit de volgende citaten uit akten — "30 - 5 - 1554 „Die provisoiren der broederscapen van onsser lieven vrouwen broederscapen in den Kercken van Eindhoven metten gemeynen guldebroeders."

— "9 - 11 - 1611 „Dierick Janssen Sterre ende Aert van Hoefve provisoiren Joseph Wousen, heer Joris Janssen Heertum, Lonijss Ariaen Godtschalcx, Willem Reynders ende Jan Adams van Buel guldebroeders van onser lieven vrouwenbroederscappe binnen der Collegiaele Kercke van Eyndoven." 2).

Uit deze twee citaten blijkt dat de broederschap

in die tijd blijkbaar veel overeenkomsten vertoonde met de gilden.

Dit is niet zo verwonderlijk omdat juist in deze periode diverse broederscapen een ontwikkeling doormaakten naar de schuttersgilden. Deze ontwikkeling heeft de Onze-Lieve-Vrouwebroederschap van Eindhoven niet meegemaakt. In het kader van de bestudering van de schuttersgilden is het daarom interessant om ook eens zo'n broederschap te bekijken, omdat we dan beter die ontwikkeling kunnen zien.

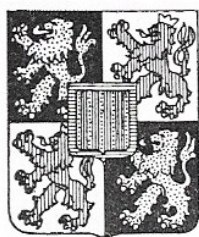
Jean Coenen
Sint-Jorisgilde Zesgehuchten

BRONNEN:

- 1) Eindhoven R30 fol. 278v 30—5 (of 4) —1554.
 - 2) Eindhoven R37 213v/214 9—11—1611.
- Verder vooral het algemeen protocol v/d Stad Eindhoven 1509—1695.

CONTACT GEVRAAGD

De Aloude Kolveniers Gilde van Merksem (bij Antwerpen) zoekt vriendschapsbanden met een of meer Noordbrabantse gilden. Het gilde schiet met geweer op blazoenen (karabijn en pistool). Gilden die hiervoor interesse hebben kunnen zich richten tot de heer Theo Mulleman, Turnhoutsebaan 279 (bus I), B. 2200 Borgerhout. België.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

Kringonderscheidingstekens werden uitgereikt aan de volgende verdienstelijke gildebroeders: M. A. Vugts, gildebroeder van Sint Sebastiaan en Barbara te Moergestel, W. Luijten en C. Merckx, gildebroeders van Sint Joris te Hoogemierde, J. C. van den Berg oud-koning, C. J. van Broekhoven oud-vaandrig en C. A. Hollanders oud-deken, allen van het Gilde Sint Mauritius te Goirle, alsmede aan H. van Zelst hoofdman, en A. J. L. de Kroon gildebroeder van het Gilde Sint Sebastiaan te Oirschot.

Pauselijke onderscheiding.

Op 13 november j.l. ontving de gildebroeder Janus van Spreuwel (70 jaar lid van het Gilde Sint Joris Oostelbeers) bij gelegenheid van zijn 60-jarig huwelijksfeest de Pauselijke onderscheiding „Pro Ecclesia et Pontifice.” Proficiat!

Verslag van de kringvergadering op 20 november 1976 te Hoogelogn.

Nadat de heer van Erve op de gebruikelijke wijze de vergadering had geopend en de afgevaardigden van 33 aangesloten gilden had verwelkomd, ging hij in op de festiviteiten van het afgelopen seizoen.

Hij complimenteerde de organiserende gilden met hun mooie resultaten. Het betrof de Kringdag op 23 mei te Hoogelogn (Gilde Sint Joris), het Liefdadigheidsfestijn op 12 september te Alphen (Gilde Sint Willibrordus) en het groot vrij gildefeest in Oirschot op 22 augustus georganiseerd door de vier Oirschotse gilden. Het waren drie gildefeesten van groot formaat. De kascommissie werd aangevuld met de heer W. v. d. Biggelaar (Sint Sebastiaan Oirschot) die de aftredende gildebroeder Jan Heuvelmans (Gilde Sint Joris Diessen) opvolgde.

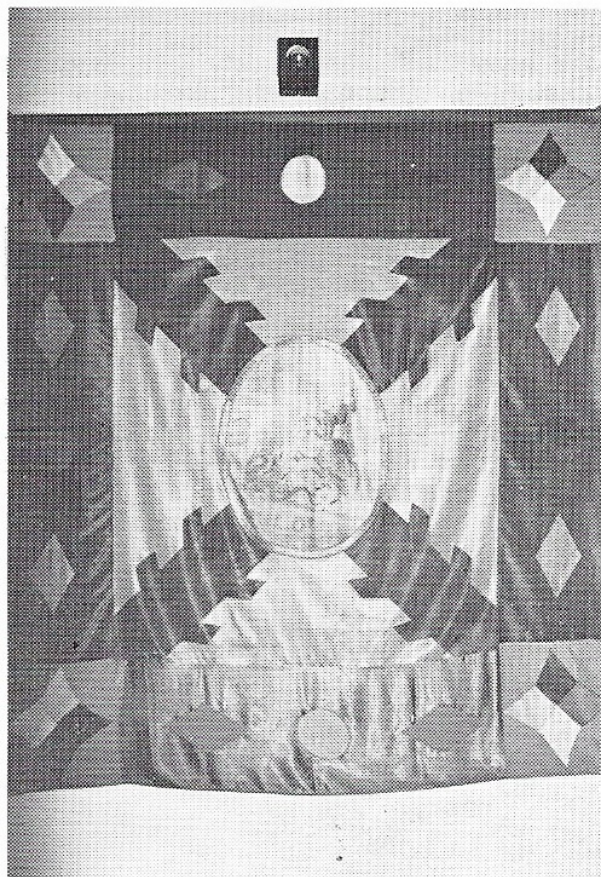
De Kringdag 1977 is toegewezen aan het gilde Sint Catharina te Moergestel en zal daar gehouden worden op 29 mei. Het tiende Liefdadigheidsfestijn zal plaats vinden op 21 augustus 1977 bij het Gilde Sint Lambertus te Vessem. De bestuursverkiezing bracht een herbenoeming van de heren H. van Aaken (Sint Willibrordus Wintelre) en J. A. Abrahams (Sint Sebastiaan Hilvarenbeek). Als nieuw bestuurslid werd bij enkelvoudige kandidaatsstelling benoemd de heer H. van Boxtel (Sint Catharina en Barbara, Haaren). Het aftredende bestuurslid de heer P. Liebregts (Sint Lambertus Vessem) werd benoemd tot ere-lid.

Bij de rondvraag werd extra aandacht gevraagd voor de jurering op gildefeesten, zowel voor de

optocht als tentoonstelling. Ook kwam ter sprake de rechtspersoonlijkheid der gilden, gezien in het kader van het nieuwe Burgerlijk Wetboek.

De voorzitter deelde mede dat dit punt bij de Federatie en het Kringbestuur extra aandacht heeft en reeds in studie is; zodra een en ander is afgesloten, krijgen de aangesloten gilden hierover bericht.

Tot slot werd een prachtige serie kleuren-dia's vertoond over het Gildefeest in Oirschot. Het Kwartier van Oirschot had hiermede een goede afsluiting van dit jaar.

Dit oude gildevaandel van Sint Joris te Diessen is met medewerking van het Gemeentebestuur gerestaureerd. Iets ter navolging!

Broederschap van Onse Lieve Vrouwe te Oirschot vierde een viertal jubilarissen.

Op zaterdag 30 oktober j.l. trok bovengenoemde Broederschap door de dorpskern om hun jubilarissen van huis te halen en tesamen in de parochiekerk een H. Mis uit dankbaarheid te vieren. Groot was de belangstelling reeds gedurende de H. Mis, want naast talrijke gildebroeders en -zusters waren er ook vele andere belangstellenden aanwezig.

Het was weer een echte Gildemis: eenvoudig, doch met allure.

Na de H. Mis trok de Broederschap op naar Huize Sint Joris te Oirschot, waar gildebroeder A. van Nunen (vader van de U bekende Hoofdman Harry) ter gelegenheid van zijn zilveren jubileum als lid van de Broederschap een ven-

delgroet in ontvangst mocht nemen evenals een toepasselijk cadeau.

Met slaande trommen en door de wind gespannen vendels trok de Broederschap vervolgens op naar het Gildehuis 't Vrijthof. De grote kring van de Broederschap was inmiddels aangevuld met delegaties van de Federatie, de Gildekring Kwartier van Oirschot en van de overige plaatselijke gilden. Een gezellige en smakelijke koffietafel volgde, maar de overige drie jubilarissen konden zich nu niet meer onttrekken aan de officiële huldiging. Hoofdman Harry van Nunen (40 jaar overheid en 23 jaar reeds hoofdman), Janus Smetsers (25 jaar vendelier) en Piet van Nunen (25 jaar lid) namen wat schuchter met hun dames plaats op speciale plaatsen en een rij van sprekers werd hen aangekondigd.

Allereerst sprak Koning Antoon Aarts de jubilarissen toe en prees hun activiteiten voor de Broederschap. Ook de dames wist de Koning met bloemen en cadeaux te bedenken onderstreept met een reeks van hartelijke woorden. Hoogtepunt van deze intieme huldiging moet toch wel genoemd worden het door de Hoofdman onthullen van een bijna levensgroot portret: de Hoofdman zoals wij hem allen kennen, zelfbewust, eenvoudig, duidelijk en eerlijk, een weergaloos product van de Eindhovense schilder Harry Maas. Goed belicht stond het nieuwe kunstwerk daar.

Een geweldig applaus steeg op en met eenvoudige en gemeende woorden kon de Hoofdman zijn dankwoord uitspreken. Ook de overige jubilarissen ontvingen cadeaux als herinnering aan deze feestelijke dag.

Namens het Kringbestuur van het Gildekwartier van Oirschot sprak de Voorzitter, de Heer van Erve de jubilarissen toe. Ook hij wenste hen met hun gezinnen nog gelukkige Gilde-jaren toe. Namens de overige plaatselijke gilden sprak Koning van den Biggelaar. Naast de aangeboden gelukwensen herinnerde hij aan de voortreffelijke samenwerking tussen de plaatselijke gilden te Oirschot. Hierna volgde een drukbezochte en gezellige receptie.

De Broederschap van Onse Lieve Vrouwe te Oirschot mag trots zijn en tevreden terugblikken op deze grote dag: een voortreffelijke stijlvolle organisatie kon parels laten schitteren.

NIEUWE HOOFDLIEDEN:

1. **Gilde Sint Willibrordus Alphen.** Hoofdman J. van Tilborg gaf het hoofdmanschap over aan Jan Huyben.
2. **Gilde Sint Willibrordus Casteren.** Hier volgde A. Sterken hoofdman W. Liebregts op.
3. **Gilde St. Monulphus en Gondulphus Knegsel.** Ook hier had een nieuwe verkiezing plaats door benoeming van de gildebroeder H. v. Boxem.
4. **Gilde Sint Lambertus Vessem.** Bij dit gilde nam de hoofdman P. Liebregts afscheid, hij werd opgevolgd door zijn schoonzoon Piet van Aaken.

Overleden gildebreeders

Gilde
Sint Ambrosius
Lage Mierde

Op 18 augustus '76 is overleden de gildebreedder Petrus Adams. Hij was 74 jaar oud geworden. Vele jaren was hij een actief lid van dit gilde alsmede van de harmonie. Dat hij ruste in vrede.

Gilde Sint Joris
Hooge Mierde

Op 1 nov. 1976 is Frans v. d. Borne, de oude koning en Deken van dit gilde op 70-jarige leeftijd overleden.

Hij heeft voor dit gilde vele verdiensten; alle gildefeesten van het afgelopen jaar heeft hij ondanks zijn zwakke gezondheid toch nog bezocht. Wij hopen dat hij thans geniet van het welverdiende loon.

Nieuws uit Kempenland

KONINGSCHIETEN IN LUYKSGESTEL

Zondag 29 augustus 1976 was het Koningschieten bij het Sint-Martinusgilde volgens het vernieuwde Reglement Koningschieten, zoals dat in de voorjaarsvergadering door alle gildebreeders was vastgesteld.

Om half twee verzamelden de gildebreeders in het gildehuis in costuum, waarna met trommels en vendels achter het gildevaandel naar de oude schutsboom bij de H. Kruiskapel getrokken werd. Drie maal ging het gilde om de schutsboom, waarna de oude Koning de Koningsmantel met het koningszilver aan de boom hing ten teken, dat nu om de titel van Koning van het gilde gekampt kon worden.

De hopman ging voor in een kort gebed om een goede Koning, waarna Opperwachtmeester Rijken bij ontstentenis van de Burgemeester, die tot zijn spijt niet aanwezig kon zijn, met drie schoten de vogel bevrijdde na eerst de wapens op hun deugdelijkheid gecontroleerd te hebben. De oude Koning was het eerst aan de beurt en vervolgens de andere gildebreeders op volgorde zoals door het lot bepaald, nadat zij elk f 1,— bijgedragen hadden in de tractatie van de nieuwe Koning.

Pas bij het vierhonderdneegenenveertigste schot viel het laatste deel van de vogel: de oude Koning Nol Duis prolongeerde zijn titel voor de volgende 2 jaar als Dubbel-Koning. Ook de Koningsdeken en de Gaande-Deken blijven nu twee jaar langer in hun ambt.

Nadat de Hopman hem de vraag gesteld had, of hij bereid was wederom het Koningschap met alle daaraan verbonden rechten en plichten te aanvaarden, hing hij Nol Duis plechtig de koningsmantel met het koningszilver om terwijl de trommen geroerd werden. Na een driewerf Hoera trok het gilde naar het Gildehuis. Buiten waste de Koning zich de handen en nam de hopman hem opnieuw de Koningseed af. En

terwijl de Koning knielde op het vaandel werd hem een vendelhulde gebracht. Hij mocht vervolgens over het gildevaandel schrijdend het gildehuis binnengaan, waar hij het gilde tracteerde op een vat bier. Onnodig te zeggen, dat het een gezellig samenzijn werd.

STANDBEELD VAN EEN VENDELIER IN LUYKSGESTEL.

Het komt niet zo veel voor, dat de verbondenheid tussen dorp of stadsdeel en het eigen gilde tot uitdrukking wordt gebracht in de vorm van een standbeeld. In Luyksgestel is het nu zo.

Daar is niet ver van de oude plaats in het plantsoen voor het gemeenschapshuis de dorps-

pomp weer herbouwd in stoer metselwerk met brede voegen. En boven op de gemetselde kolom staat een bronzen beeld van een vendelier in volle aktie als symbool voor de gildebroeder. Op de zijkant van de kolom is een koperen plaat bevestigd, waarop de namen van alle sinds de oprichting van het Gilde Sint Martinus in 1595 bekende (2) gildeheren, (12) hoptlieden en (56) koningen en keizers zijn gegraveerd.

Zondag 14 november werd na de Gildemis ter ere van St. Martinus, het hernieuwen van de eed van trouw aan het kerkelijk gezag en de vendelhulde aan de priesters naar de dorpspomp getrokken, waar Burgemeester Houben herinnerde aan de waarde van de dorpspomp, o.a. ook als ontmoetingspunt van de dorpingen. Nadat het waterbekken door het oudste gemeenteraadslid met goed-brabants bier was „gedoopt,” verrichtte Karel Vermeeren, Voorzitter van de Kring Kempenland, de officiële openingshandeling door krachtig, veel en langdurig aan de pomp te zwingelen, waardoor deze het eerste officiële water gaf (uiteraard na op geestige wijze gesproken te hebben over dit dorp en dit gilde). De Hopman wees op de vier eeuwen verbondenheid tussen gilde en dorp, parochie en dorpsgemeenschap en dankte burgemeester, gemeentebestuur en dorpsgemeenschap voor dit blijk van verbondenheid.

Vanzelfsprekend werd na afloop een en ander door gemeentebestuur en gilde in het gildehuis nog lang nagevierd.

Sint-Jorisgilde Gestel.

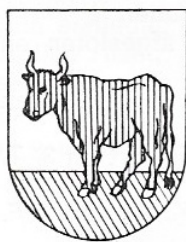
Op zondag 26 september j.l. werd gestreden om het Kampioenschap van het Sint-Jorisgilde Gestel; na kampen door de gildebroeders J. v. Gennip die overigens pas enige maanden lid is van het gilde, en Th. Louwers, is J. v. GENNIP als kampioen uit de strijd gekomen. Tevens kwam hij hierdoor in het bezit van de v. d. Putten-wisseltrofee. Reserve-kampioen werd Th. Louwers, 3e Joop v. d. Vorst, 4e Frits Beelen en 5e P. v. d. Putten.

HEBT U VENDELBOLLEN NODIG voor Uw gilde, dan s.v.p. tijdig bestellen. Zie „De gildetrom” 1976, afl. 1 voor alle gegevens;

8½ cm Ø bol, GROTE vendels, f 55,— p.st.
6¼ cm Ø bol JEUGD vendels, f 53,— p.st.

Het boek HET VENDEL, over vendelzwaaien in de historische gilden f 30,— p.ex.

J. Toorians, Loonopzand, tel. 04166 - 1516.
Willibrordusstraat 4.

Nieuws uit Maasland

Koninklijke goedkeuring van de statuten van Kring Maasland.

3 juni 1976 nr. 59.

Wij JULIANA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Princes van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Beschikkende op de verzoekschriften ter bekoming van erkenning van de daarin genoemde, voor minder dan dertig jaren aangegane, verenigingen door goedkeuring van hare daarbij overlegde statuten;

Gelet op de voorschriften der wet van 22 april 1855 (Staatsblad no. 32) in het algemeen en op art. 6, tweede lid, dier wet in het bijzonder;

Op voordracht van de Staatssecretaris van Justitie van 25 mei 1976 Hoofdafdeling Privaatrecht, Onderafdeling Rechtspersoon, nr. ver. 81.141;

HEBBER GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

de overgelegde statuten der navolgende verenigingen goed te keuren en deze verenigingen mitsdien te erkennen, te weten:

- 1e. enz.
- 12e. GILDEKRING MAASLAND, gevestigd te LOONOPZAND;
- 13e. enz.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit.

SOESTDIJK, 3 juni 1976
(Get.) JULIANA

De Staatssecretaris van Justitie,
(get.) H. J. Zeevalking

Het authentiek extract uit het Koninklijk Besluit van 3 juni 1976 nr. 59 is op 17 juni ontvangen.

De statuten zijn geplaatst in de Nederlandse Staatscourant van 6 oktober 1976, nr. 194 als, bijvoegsel.

Zoals in art. 17 van de Statuten van Kring Maasland staat vermeld, treedt ook op 1 december 1975 het HUISHOUELIJK REGLEMENT in werking waarin gesproken wordt over de eigen Overheid binnen de historische grenzen van de Kring, deel uitmakend van de Noord-brabantse Federatie van Schuttersgilden. Functies van de overheid worden daarin behandeld, alsmede de leden, oproepingen en vergaderingen, opvolging van functies en stemmingen, contributies, deelname aan de kringdagen en de wedstrijden, etc. Het zou te lang zijn om dit reglement te plaatsen. Het voorstel-reglement dat in het bezit is van alle secretariaten van Maaslands gilden is praktisch niet gewijzigd, zodat dit iedereen nu bekend is. De goedgekeur-

de Statuten en het huish. reglement worden t.z.t. weer toegezonden.

De overheid van Kring Maastrand hoopt hiermede in het belang van de aangesloten leden te hebben gehandeld en is blij dit alles aan de lezers te kunnen mededelen.

J. Toorians,
Deken-schrijver.

NIEUWKUIJK. De parochie Nieuwkuijk bestond in september 300 jaar. Dit was aanleiding om het hele dorp in grote feesttooi te zetten. Op de rand van de parochie werd Mgr. J. Bluijssen, bisschop van Den Bosch, afgehaald; ook het **Gilde St. Joris** was aanwezig, om hem naar de kerk te begeleiden. Mgr. Bluijssen celebreerde de Hoogmis met pastoor Van Mil en de prior van Abdij Onsenoord. Mgr. Bluijssen hield de feestpredicatie en de Burgemeester van Vlijmen sprak de gelukwens uit.

VUGHT. Het zilveren priesterjubileum van Deken-pastoor Velzeboer van Vught in de parochie Onze Lieve Vrouw Middelaars is prachtig gevierd. De deken droeg met zijn broer en oom de H. Mis op — een echte priesterfamilie. Na de mis kwamen de gilden **St. Catharina en St. Sebastiaan-Barbara** de jubilaris een vendelgroet brengen welke door de jubilaris en zijn familie als indrukwekkend werd gevolgd. Bij de receptie was Mgr. J. Bluijssen aanwezig.

Op 5 september hield het gilde **St. Sebastiaan-Barbara** van Vught een gildedag van de DOMMELGROEP in Cromvoirt. Cromvoirt heeft nog nooit een gildefeest gehad, maar nu viel het samen met de z.g. „Crommertse mert.“

De beide gilden van Vught namen er aan deel met **St. Antonius van Gemonde, St. Catharina van Den Dungen, St. Antonius van Sint-Michielsgestel.**

De Gildemis werd opgedragen door pastoor Baken van Cromvoirt en na de mis werd hem de vendelgroet gebracht. Voor alle deelnemers was er voor koffie en brood gezorgd. Het gemeentebestuur van Vught bood in „Battle Axe“ te Cromvoirt de ere-wijn aan. Na optocht door het dorp werd de vendelgroet gebracht op het terrein en vingen de wedstrijden aan; kortom een echt gezellig feestje midden in de Meijerij.

UDENHOUT. Bij **St. Joris** is het verlies gemeld van de zeer bijzondere gildebrouder Janus Bertens, de slagader van dit oude gilde. Janus

was 44 jaar lid van St. Joris waarvan er 42 als bestuurslid werden volgemaakt. Dat wil toch

eigenlijk wel wat zeggen! Hij droeg de zilveren medaille in de Orde van Oranje Nassau waartoe zijn secretariaatsfunctie niet weinig heeft bijgedragen. Te Boxtel is Janus overleden op de leeftijd van 85 jaren.

De grootste ontspanning in zijn leven was „de schuts.“ Hij ontbrak nooit op een vergadering en gildedag. Ofschoon hij zeer slecht lopen kon, was hij nog de laatste jaren op de teerdagen aanwezig.

Vermeld zij nog dat Janus Bertens een echte Udenhoutse klompenmaker was. Zijn gilde en diverse gildebrouders uit de omgeving hebben hem vergezeld op zijn laatste tocht. Hij ruste in vrede.

KAATSHEUVEL. Bij gilde **St. Jan** werd op 26 september het seizoen gesloten. Daar werd schutter T. van Geel de beste in alle categorieën.

Hij wist de wisselbeker te veroveren. Kampioen vrije hand werd J. Verschure. De eindstand is: 1. T. van Geel, 2. Fr. Elshout, 3. P. Verschure, 4. P. v. Nieuwstadt, 5. J. Verschure, 6. A. Merx, 7. P. Marcelissen, 8. W. Sprangers, 9. H. v. Balkom en 10. H. v. d. Oord.

DRUNEN. Het gilde **St. Hubertus** besloot het seizoen met de statiedag op 6 november. Pastoor Meeuwesse droeg de H. Mis op. Voor de jeugd — en die heeft dit gilde veel — is op de middag een oriëntatietoesticht gehouden.

Op Steegerf werd het schieten afgesloten en 's avonds feestte men gezellig.

Schieten opgelegd: 1. C. Rijpert, 2. F. v. Oijen en F. Verhoeven, 3. F. Klerkx.

Vrije hand: 1. F. v. Oijen, 2. C. Rijpert en 3. T. Verhoeven en F. Klerkx.

Jeugdschieten: 1. K. v. Loon en K. Klerkx, 2. F. Klerkx en 3. M. Klerkx.

Puistschieten: 1. P. v. Loon, 2. A. Smits, 3. J. v. Helvoirt. De Van-Gelderbeker won dit jaar R. Niesen.

BESOIJEN. Harry van Dongen is bij het gilde **St. Crispijn en Crispinianus** hartelijk gehuldigd op de statiedag 23 oktober omdat hij 40 jaar lid was en nog meer omdat hij een steunpilaar was van het gilde, aldus de hoofdman A. de Louw. Harry is een stimulator voor de jeugd in dit gilde. Hij kreeg een cadeau aangeboden. Mevr. van Dongen werd in de bloemetjes gezet. Vermeld zij dat Harry in 1972 koning van het gilde schoot.

Het schieten op die dag was: 1. A. v. Daalen, 2. S. v. Dongen, 3. C. Pennings.

Vrije-hand-wisselbeker ging naar K. v. Hulten. De beste schutter van die dag was A. de Louw. Deze feestdag werd begonnen met het afhalen van Harry van Dongen en de gildemis, opgedragen door pastoor Bocken. Na de mis vendelgroet aan de pastoor.

LOONOPZAND. Bij het gilde **St. Ambrosius** werkt men gestadig voort aan de opbouw van het gilde en de accommodatie van zijn schietterrein.

De gemeenteraad ging accoord met het verzoek van het gilde om een subsidie en een lening te verstrekken voor de aanleg van licht op het complex „In de Beijenthuijnen.“ Dit is

inmiddels gereed gekomen alsook de aanleg van water. Zo kan dit gilde nu in alle opzichten zijn terrein en schuttershuis gebruiken. De doelen zullen t.z.t. worden verlicht.

Op 9 oktober een zeer bijzondere statiedag: Gildebroeder Jan Ijpelaar (95) werd gehuldigd wegens zijn 50-jarig lidmaatschap. Hij kreeg van de Hoofdman aan zijn schild een wimpel met „1926—1976” gehangen. De familie van deze gildebroeder was de hele dag aanwezig. In de gildemis werd het kind van gildebroeder Jos Vermeer — Christ — gedoopt. De pastoor betrok deze twee zaken in zijn preek met: de gang van het leven, dat in dienst van God moet staan en zeker bij de gildebroeders. In de vergadering is besloten dat twee „jongere” dekenen aan het bestuur ter assistentie worden toegevoegd. De heren Bertus Berkelmans en Jan Vera werden door de stemming met witte en bruine bonen aan gestemd (geballoteerd). W. Kieft werd nieuw lid en van de fam. Ijpelaar traden 4 leden toe. Onder de koffietafel werden de schietprijzen van het seizoen bekend gemaakt en uitgereikt. Alles bijeen een pracht-dag.

De schutters van **St. Hubertus** sloten af met de volgende stand: Kampioen opgelegd W. v. d. Broek, tevens won deze de dagbeker.

Tweede werd J. Bouwens. Eerste vrije hand was A. van Vucht en de dagbeker ging naar A. Bink.

Hun statiedag op de derde dinsdag in oktober verliep rustig; er waren dit jaar geen jubilarissen. De gildemis werd opgedragen door pastoor Simons.

ELSHOUT. Bij de **Onze Lieve Vrouwe Schuts**

werd op 19 september een schietconcoers gehouden. Koningskruis ging naar B. Pelders, Elshout.

Voor Korps: 1. Onze Lieve Vrouwe schuts Elshout, 2. Crispijn Besoijen, 3. Hubertus (I) Drunen, 4. Hubertus (3) Drunen. Het personeel werd gewonnen door Frans Klerkx, Drunen.

De Heer Ad Veldman, bestuurslid van de Onze Lieve Vrouwe Schuts van Elshout en wonende in Den Bosch heeft op 26 november officiëel het gildehuis „De Gekroonde Hoed” te Elshout gekocht. Het café was 9½ jaar in handen van de familie Pulles. Bij dit bekend worden had de secretaris van de Schuts, dhr. de Hart, veel lovende woorden aan het adres van de heer Veldman.

LOONOPZAND, 12 november 1976.

Jan Toorians,
Deken-schrijver Maasland.

In memoriam C. F. JANSEN

„Onze mister” is dood, wij van de schuts dachten dat deze markante Brabantse mens, die bij z'n leven reeds legende was, het eeuwige leven zou hebben. Hij overleed 26 oktober, 86 jaar oud.

Toen hij in 1925 in Esch kwam is ie direkt sekretaris van onze schuts geworden en ongeveer 40 jaar is hij dat gebleven.

Tijdens die periode heeft hij bij het **Sint-Willibrordusgilde te Esch** de dienst uitgemaakt, streng de tradities gehandhaafd en zich een

„Meester” Cornelis Jansen temidden van zijn gildebroeders.

(foto: F. van der Wal, Sint-Michiëlsgestel)

faam verworven die zijns gelijke niet heeft bij de gildes uit de verre omtrek.

Jan v. d. Mortel zei, omdat wij als gilde dikwijls gefotografeerd werden: „geen wonder want gullie hebt er ene die zijn haren omlaag laat groeien.”

Tot het laatst bezocht hij onze bijeenkomsten en vergaderingen en liet zich ook horen in de Kring Maasland, waar hij altijd op zijn eigen manier de zaken naar voren wist te brengen.

Wij zijn blij deze mens in ons midden gehad te hebben.

Dankbaar dat hij, oud-hoofd der school, zovele

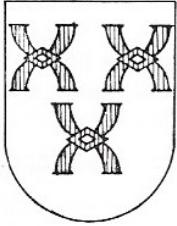
jaren mocht leven en werken voor ons en voor de Imkervereniging St. Ambrosius.

De „Grote Baas” zal hem hiervoor zijn verdiende beloning geven. Moge God ook zijn familie de kracht en sterkte geven dit verlies te dragen.

Wij zullen de „schuts” verder dragen in zijn geest.

„Mister” Jansen, van harte bedankt!

Namens het bestuur,
A. J. A. Vugs,
sekretaris.

Nieuws uit Beerland

1401 Helmond 1976

Gilde St. Catharina b.g.v. het 575-jarig bestaan

Vaandeldrager Jan v. d. Biggelaar, Arnoud Giesbers, Vendelier Ted Hegeman, Secretaris Jan de Hair, Oud Koning Jan Verspaget, Vendelier Max Niessen, Koning Wim Drouen, Vendelier Jan Koolen, Oude Deken Alphons Niessen, Sjef van Lierop, Karel Duijmelings, Jonge Deken Kapitein Martien van Santvoord, Tamboer Hans Heusschen.

Ontbrekende Gildebreders op deze foto: Henk van Hassel en Vendelier Maarten Niessen.

(foto Studio Jozef van den Broek, Helmond)

Op maandag 22 november vierde het gilde het feest van zijn Patrones. Ook herdachten zij het feit, dat 575 jaar geleden het gilde werd opgericht en vierde Wim Drouen zijn zilveren gildebroederschap. De plechtige gildemis werd op-

gedragen door de ere-deken van het gilde, oud-pastoor B. A. M. Rijken. In zijn toespraak schetste hij het leven van St. Catharina van Alexandrië, de patrones van vele gilden in Brabant en Limburg. Na de H. Mis werd voor de

kerk de eed van trouw aan het kerkelijk gezag gebracht en voor het eeuwenoude kasteelraadshuis aan het wereldlijk gezag. De Oude Deken, Alphons Niessen, sprak hier de burgemeester, Ere-Koning en Deken van het gilde, toe:

„We staan hier op een historisch plekje grond, maar we mogen er trots op zijn, dat het gilde een jaar ouder is dan het oude kasteel.”

Het gilde zou in 1401 zijn opgericht, al is dat niet meer met bewijzen te staven. Desondanks drong hij er bij B & W op aan, het uit te geven herdenkingsboekje te subsidiëren.

De burgemeester dankte voor de vendelgroet en hoopte dat de uitgifte van het boekje mogelijk gemaakt zou worden. Een en ander was ook te beluisteren op Radio Brabant.

Inmiddels stonden de traditionele coteletten van Ciska in het Gildehuis op de gildebroeders te wachten.

Om twaalf uur opende de Oude Deken de vergadering, nadat de gildebroeders door het door-

geven van het vaandel te kennen gegeven hadden, ook dit jaar weer een goed gildebroeder te willen zijn.

De Oude Deken bood Mevr. Drouen-Görtz een bouquet bloemen en de jubilaris een tinnen schemerlamp aan.

De secretaris, Jan de Hair, las het jaarverslag voor en daarna was het woord aan Jonge Deken Martien van Santvoord om de attributen te verpachten.

Dat pacht bracht 3635 liter bier op, zodat, door de inflatie-vrije prijs van het bier, f 363,50 voor de Catharinadag-viering 1977 bijeen is.

Daarna bood de vendelier Max Niessen een standaard voor het gildezilver aan; dit t.g.v. het feit dat het gilde 575 jaar bestaat en dat hij zelf 20 jaar geleden aspirant-gildebroeder werd.

's Avonds bewees een 17-jarige kok dat ervaring niet nodig is om een voortreffelijk koud buffet te maken. De Croyse Hoeve was tot laat in de avond een trefpunt van dans, muziek en gezelligheid.

Kringgildedag te Asten op 5 september 1976 t.g.v. de veertigste verjaardag van de heroprichting van het Sint-Jorisgilde

Het Sint-Jorisgilde werd opgericht in 1460; van de periode tussen 1460 en 1936 is maar weinig bekend. In 1936 werden pogingen om het gilde nieuw leven in te blazen met succes bekrond. Van de initiatiefnemers van toen vierden nog vier het jubileum mee n.l.:

C. F. M. Baron van Hövell tot Westervliet en Wezeveld, Beschermheer van het Sint-Jorisgilde en kasteelheer te Asten, Sekretaris P. Joosten, Oud Deken H. van den Eynden en Vendelier H. van Helmond.

Burgemeester J. M. S. Rutten feliciteert Baron van Hövell tot Westervliet en Wezeveld, die 40 jaren Beschermheer van het Sint-Jorisgilde is geweest.

Zaterdagmiddag 4 september recipieerde het gilde in Gildehuis St. Joris.

In zaal Smeelen werd zaterdagavond het gildefeest gevierd. Het jubilerende gilde werd door drie zuster-gilden, St. Joris uit Someren, St. Joris uit Deurne en St. Willibrordus uit Vlierden aan het Gildehuis afgehaald. Op de feestelijke bijeenkomst worden speciaal de vier jubilarissen gehuldigd. Burgemeester Rutten overhandigde ieder van hen een tinnen bord namens het Sint-Jorisgilde.

Kringvoorzitter Alphons Niessen sprak namens de gilden uit Kring Peelland de jubilarissen toe. Zondagmorgen droeg Deken H. van Pelt een plechtige Gildemis op. Tijdens de H. Mis offerden de gildebroeders een zilveren geldstuk op de gildetrom. In zijn preek ging de deken eens in op de historie van de gilden. Speciaal voor deze gelegenheid had hij een antiek kazuifel aangetrokken. Na de H. Mis werd buiten de eed van trouw aan het geestelijk gezag hernieuwd.

Om half een werden de koningen, hoofdlieden en genodigden door het gemeentebestuur ontvangen op het gemeentehuis.

Om half twee defileerden de 19 gilden vergezeld door Harmonie St. Cecilia en de Drumband Jong Nederland langs het bordes van het gemeentehuis, waar het Gemeentebestuur en het Federatie- en Kringbestuur hadden plaatsgenomen.

De organisatoren hadden er voor gezorgd, dat de genodigden weer tijdig konden plaatsnemen op de tribune voor het defilé en de opmars der gilden.

Onder het spelen van het Wilhelmus door harmonie St. Cecilia hernieuwde Vendelier Henk van Helmond de eed van trouw aan het wereldlijk gezag in de persoon van Burgemeester Rutten.

Na een mooie show door de drumband Jong Nederland volgden de wedstrijden in trommen, vendelen en standaardrijden. Tegen half zeven 's avonds kon burgemeester Rutten, geassisteerd door Kringvoorzitter Niessen, de prijzen uitreiken.

Gilde Sint Antonius en Sebastianus Gemert

Veel kermis- en vakantiegangers hadden de hitte getrotseerd op maandag 19 juli en waren op „Koks” in Gemert, waar de Gruun Schut koningschieten organiseerde. Het aantal toeschouwers stijgt elk jaar, mede ook omdat de organisatie steeds meer ingespeeld raakt op de nieuwe formule en het publiek weet te betrekken bij dit gebeuren.

Rooi en Gruun Schut trokken op Koks driemaal rond de schutsboom, waarna Peter Lindner en zijn koningin Carla Lindner de tekenen van het koningschap onder de schutsboom hingen.

Na het gebed en de bevrijdende schoten van Deken van Oort en Burgemeester de Wit begon men het 228 schoten en 97 minuten durende duel met de houten vogel, hoog in de lucht. Al aan het begin van de vijfde ronde steeg de spanning, omdat men de val elk ogenblik verwachtte, maar de taaie vogel hield het toch nog 50 schoten uit en tartte alle gedoodverfde koningskandidaten.

Jo van Schalen uit Gemert tenslotte loste het verlossende schot. Hij greep in zijn haren, als kon hij het niet begrijpen, dat hij voor 2 jaren koning zou zijn.

Hij koos zijn vrouw Leny van Schalen-van Bree als koningin.

Beiden werden onder de schutsboom bekleed met papegaai en zilver en daarna ingehuldigd als koning en koningin.

Het Sint-Jorisdgilde bracht de eerste vendelgroet aan de nieuwe koning en na een lange tocht naar het gildehuis Hotel de Keizer brachten de vendeliers hun eigen koning de vendelgroet. De aangeboden ere-wijn was verfrissend en daarom temeer welkom.

Koning en Koningin vierden hun inhuldiging met de beide gilden tot in de kleine uurtjes van kermisdinsdag.

Uit andere tijdschriften

Als aanvulling op de onmisbare BIBLIOGRAFIE DER NOORDBRABANTSE SCHUTSGILDEN van Johan M. Oomen (Eindhoven 1972) volgen hier enige latere publicaties, o.a. uit CAMPANIA, driemaandelijks blad van het Streekarchivariaat Noord-Kempenland:

III, 1973, p. 49—51 W. Klaassen, De oude Kempenische Gilden, Inleiding.

„Hun programma was gebaseerd op broederschap, godsdienstigheid en strijd tot verdediging van recht en vrijheid.”

III, 1973, p. 109—117 Volledige tekst van het vernieuwd Reglement van de Oude Scut van **St. Joris te Oirschot** uit 1539 („eenen statelijcken scutterstabbaert met silver op elcken mouwe”; bij overlijden vervalt dit zilver aan het gilde „tot reparatie des altaers ende beeldt van St. Joris”; „ter molen gaen ende den vogel scieten”; men trekt ook naar elders „ten schiet spele”; bij conflicten beroep op „den ouden scutten der stadt van den Bosch”). Dit gilde is na 1847 bijna spoorloos verdwenen.

III, 1973, p. 117—118 Aantekeningen over het bestellen van een altaarretabel voor het **Sint-Barbaragilde te Oirschot** in 1491. Dit gilde bestond reeds in 1469 (zie Gildetrom 1976, p. 43).

III, 1973, p. 177—185 Volledige tekst van de 17de-eeuwse kopie van de kaart van de „**gilde van O.L. Vrouwe te Zeelst**”. De oprichtingsdatum van dit gilde is niet bekend.

III, 1973, p. 185—186 Verpachting van het gildebier bij het **Sint-Jansgilde te Oerle** omstreeks 1700.

IV, 1974, p. 40—50 Volledige tekst van het reglement uit 1814 van het **Sint-Willibrordusgilde te Waalre** (bij het optrekken „zullen geene linne keelen, voorvellen, sloven of voorschoten mogen gedragen nog gerookt worden of klompen gedragen”; bij royeren wordt „met een duit op de trom getromt,” totdat die er af valt).

IV, 1974, p. 103—106 Tekst van de vernieuwde Charte van het **Sint-Catharinagilde te Oirschot** uit 1595 („nae ouder gewoonten den papegaey schieten op de meuleroede”). Dit gilde, dat reeds in 1466 bestond en een eigen beeld had, is na 1847 verdwenen.

IV, 1974, p. 220—223 Tekst van het charter van het **Sint-Jansgilde te Oerle**, een „broederschap van de Colveniers.”

V, 1975, p. 89—93 en 144—148 Tekst van de kaart van het **Sint-Caeciliagilde te Veldhoven** uit 1846 (in 1845 was een oudere kaart verbrand) (bij het optrekken mag men niet verschijnen „met slaapmutsen, kelen, schootsvelen of slooven en klompen”).

V, 1975—76, p. 195—199 Tekst van de vernieuwde kaart van het **Sint-Odulphusgilde te Best**, waarschijnlijk uit 1534. Reeds in 1491 bestond bij de Odulphuskapel te Best een „broederschap” (Feestgids Gildefeesten Oirschot 1976, p. 53).

(wordt vervolgd)